

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XLV. De Reliquiis & veneratione Sanctorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

D. de his, qui sunt sui juris: vel de voluntate non cohibita, & baptismus ei nihil proderit, cum habeatur in vitis, d. 6. item quaritur.

20 Denique querat aliquis, An reneat baptismus coacte susceptus? R. Tenere, *d. c. 3. & can. De Iudais dist. 45.* quatenus non est collarus vi præcisâ, quæ voluntatem omnino impedit, sed conditionata tantum, quæ metum quidem ponit, non tamen voluntatem aufert, secundum d. c. 1. *sup. de his qua vi &c.* ut sufficiat ad suspensionem characteris baptismi, & fidei professionem ponat.

21 Baptizatus itaque est non baptizatus, non etiam baptizatus. Quod si tamen nesciatur puer baptizatus, veluti si sit expositus, recte illi conferatur baptismus, cum non possit intelligi iteratum, quod nescitur collarum, *can. Parvulis no. cum seq. de consecr. dist. 4.* In dubio quoque, an baptismi forma debere sit adhibita, uti frequens hoc tempore, quo circa formam & materiam sectarii nostri variant, poterit sub conditione iterari, *c. 2. h. t.* Cæremoniæ omittæ ex causa necessitatis, quæ suberat postea recte supplementur.

TITULUS XLIII.

De Presbytero non baptizato.

SUMMARIUM.

1. Ordinari non baptizati nequeunt.
2. Baptizatum se probabiliter credens habetur pro baptizato.
3. Martyrium supplet baptismi effectum.

Reliquorum Ordinum janua est baptismus; ut inutiliter conferantur non baptizato, cum characterem non imprimat eorum collatio, baptismus non prævio, *c. 1. & fin. h. t.* ut taliter ordinatus sit baptizandus, & de novo ordinibus initiandus.

2 Probabiliter baptizatum se credens, si sine baptismo moriatur, cum sufficienter Christum sit confessus, & baptismum non tam contemptu (qui omnino amoveret conversionem cordis) quam necessitate omiserit, pro baptizato habetur, *c. 2. h. t.* Idem in iis, quos temporis angustia excludit, *can. Baptismi 34 de consecr. dist.*

4. Et qui propter confessum Christum moriuntur ad martyrium, quod supplet baptismi effectum. Quod facit, quod ait Christus, *Quicumque perdidit animam pro me, vivificabit eam.*

TITULUS XLIV.

De custodia Eucharistæ, Chismatis, & aliorum Sacramentorum.

SUMMARIUM.

1. Eucharistia & Chisma cur serventur.
2. Vestimenta Ecclesie, vasa &c., mandantur vanda.

Servandum hic dicitur Eucharistæ sacramentum in Ecclesia nitidè, cum reverentia, ut, ubi exigit necessitas, prout jus sit copia, Servandum & Chisma sacramentum Unctionis, quod conficitur piscopo in die cœnæ Domini, *c. Tertio sup. de celebrat. Missæ* & huius sit copia, prout laute necessitate ægrotorum, ad quos dandum decenter, lumine prævio, Cœlestium duo hæc Sacramenta jubentur in custodia, ne quid nefarium circa ea committatur. Incautè ea relinquens, tribus criminibus officio suspendendus, &, si nefarium circa illa commissum, gravior puniendus, *1. h. t.*

Sunt & munde adservanda vestimenta Ecclesie, vasa, & cætera ornamenta, peccatè generè habitis contemptus, uti ad idem, *de rebus inducatur, c. 2. h. t.* ubi prohibetur lecti laicæ, propria sive aliena, onerare Ecclesiam, nisi iocundus hostilis aut repugnancia id exigant.

TITULUS XLV.

De Reliquiis & veneratione Sanctorum.

SUMMARIUM.

1. Sanctorum corpora honoranda.

2. Sanctorum reliquia in altari consecrato an necessario recondenda?
3. Sanctorum intercessio adserta à Patribus.
4. Reliquia SS. qualiter adseruanda, & quando quis pro Sancto habendus ac colendus.
5. Decretum Concilii Triid. circa hanc rem.
6. Sanctorum cultus & imaginum veneratio probatur.
7. Sarrisi objectionibus sectariorum.

1. Sanctorum hominum corpora digna esse honore, nemo recti sensus ambigit, tum quod spiritus Dei in iis habitaverit; tum quod eorum intercessione non paucos sublevatos à suis angustijs, & corporum actata sanatos fuisse constat. Si enim Iudaus, & semicinctus D. Pauli, etiam à corpore ejus separatis, tantam vim attribuerit Deus, ut faceret recedere languores, egredi spiritus nequam, *Afor.* 19 si umbræ corporis D. Petri datum, ut ab infirmitatibus liberaret, *Afor.* 5. quidni & ipsis corporibus tantum attribuire potest, ut eorum tactu redeat pristina sanitas, hoc modo honorando eos, qui ejus secuti sunt vestigia? Quo modo & eorum reliquias pretiosas dicit Basiliius Magnus: & Leo Imp. *Decernimus* 26. *Cod. de Episcopis & Cler.* eas non in locis voluptatis, sed religionis templis reponi iussit, & Catholica Ecclesia à sui initio summa cum reverentia est prosecuta. Vide Azor. *Instit. Moral.* p. 1. lib. 10. cap. 8. qu. 2. & seqq. Sanch. in *Decal.* lib. 2. c. 43.

Fuit & in usu, Sanctorum Martyrum reliquias poni in altari consecrato, quod eorum patrociniis sæpè loca defendantur.

2. Ubi quaeritur, an hoc sit essentiale? Resp. Esse, qui id velint, motos per *can. Placuit.* 26 de *consecr. dist.* 1. quo jubentur altaria per agros & villas ditui, in quibus non probantur condita Martyrum reliquias: alios velle, cum desunt reliquias, recondi debere particulam hostiæ consecratae. Verum hoc esse indeceus & improbabile, nec posse fieri, respondisse consultum Innoc. Pa am, tradit Abbas, in *cap. 1. num. 2. sup. De consecr. Eccl.* Attamen licet decens sit, ut, si haberi possint reliquias, recondantur, non tamen est de substantia consecrationis, etiam supposito præcepto, quod non ponit substantiam, & cessaret in tanta

templorum & altarium multitudine, ut impleri non possit. Suarez in p. 3. *D. Th. qu. 83. disp. 81. Sect. 5. circa fin. vers. Sed ulterius.* Nihil facit a. *can. placuit*, qui tantum vult altaria, tamquam memorias Martyrum constituta, si in iis nullum corpus Martyris aut reliquias sint, everti, idque ne falsæ religionis intuitu decipiatur populus.

De intercessione Sanctorum quam magnifice senserint non tantum Patres occidentales, sed & orientales, videre est apud Bullatm. in *Apologia pro Respons. sua ad lib. Jacobi Anglia Regis cap. 1.* ubi refert eorum testimonia, & in *Contra-versis, Contr. 7. de Sanctis lib. 1.* atque, ut SS. Patrum testimonia prætereamus, docet quotidiana experientia Deum operari mirabiles effectus in locis, ubi reliquias Sanctorum sunt recondita. Ut judicandi sint spiritus in sanæ & furoris præcipites fetti vigilantius, & alii, ejus & nostri temporis sectarii, etiam regiâ fulgentes dignitate & potius exorcismo quam refutatione indigere, istos effectus arti magicæ attribuentes.

Voluit autem Ecclesia antiquas reliquias adservari decenter in ipsis Ecclesiis, atque in capsulis suis, venerationis ergò, certis diebus publicè exponi, non tamen extra capsam ostendit, c. 2. *h. s. Mandat* caveri abusus, quæstus causa, qui non rarò audaciam hominum eo adducit, ut etiam sanctissima quæque violare non vereatur, cum gravi tamen scandalo & sacrilegii reatu. Unde & veritum ne quisquam reliquias inventas venerari publicè præsumat, nisi per Rom. Pont. approbatas, *d. cap. 2. aut aliquè pro Sancto habere vel colere*, etiam si miracula appareant vel potius facta dicantur, nisi quem, præmissa diligenti inquisitione super vitæ & factorum probitate, ac miraculorum veritate Pontifex solemnè ritu, quem *à pro Deo* sive Canonizationem vocant, Sanctorum numero adscripserit, *cap. 1. hoc tit. c. Venerabili se. sup. De testibus*, ne contingat diabolica fraude pro Sanctis coli, quos vita non commendat, ut in *d. cap. 1.* Quod accipe quoad cultum publicum: nam privatim quis coli potest, & variis privatus cultus exhibitus ante canonizationem, propter vitam præviam, & subsequenti miracula. Et hoc, ut de novo quis loco Sancti colatur.

Cirea

5 Circa quod an quid sit mutatum per Trid. quaeritur. Resp. Id posse videri ex *Sess. 26. in decret. de invoc. Sancti*, licet scilicet Episcopo reliquias Sancti antiqui nondum canonizati approbare, atque eas publicè venerandas exponere, quia quando certum est, esse canonizatum, licebat id Episcopo jure communi, ut tradit Abbas in *c. 2. in fine h. r.* Ut nisi Trid. accipiamus de privilegio Episcopis dato, de novo inventas reliquias Sancti alicujus non canonizati approbandi, sit futurum frustraneum, ut nihil de novo concedens, cum privilegii verba alicuius debeant operari, *c. si Papa 10. de privi. in 6.* Verum dicendum, nullum privilegium esse Episcopis concessum quoad approbationem reliquiarum Sancti non canonizati, & earum venerationem, quando quidem Concilium Generale sub Innoc. III *cap. 2. h. r.* expressè statuerit, nullas reliquias venerandas esse, nisi Rom. Pontificis auctoritate approbatas. Cui non potest dici derogatum per decretum Conc. Trident. cum nulla contineat verba derogantia: ut cum correctio juris veteris sit evitanda, potius secundum *d. c. 2.* continens jus vetus, sit intelligendum dictum decretum continens novum, si expressè non adverterit, *arg. 1. sed & posteriores D. de legib.* Potest autem hoc in casu commodè intelligi jus novum de reliquiis novis alicujus canonizati, non etiam necdum canonizati, ab Episcopo approbandis, eo quod in *d. c. 2.* posterius tantum detur Rom. Pontifici. Ut ita commissum sit Episcopis reliquias noviter inventas & miracula alicujus canonizati, aut de cujus sanctitate ex universali Ecclesiae consensu constat, approbare. Est enim intentio Concilii formam præscribere Episcopis, quam servant, inquirendi super reliquiis & miraculis novis & Sancti jam approbati, & ea approbandi, non etiam jus pristinum immutandi, concedendo; ut Episcopi canonizare de novo possint. Vid. Sanchez *d. c. 43 n. 10. & seqq.* Suarez in *p. 3. D. Th. q. 53. dist. 15. Sect. 2. vers. Sed quaerit aliquis.*

6 Ex eo autem, quod Sanctorum invocatio multos solatio fuerit, eorum memoriam ab initio celebravit Ecclesia, permisitque imagines Sanctorum sculpi, in templis collocari, iis defertur signa submissionis, non ut talibus, quia sunt ligna & lapides, sed ut representantibus

sanctos Dei amicos, ad quos ut protopropagantur honores, & per eos ad Deum, qui illis suis colitur. Permisit etiam templea Deo dedicari in memoriam & honorem Sanctorum supra eorum reliquias & corpora alicujus sculpi, super quibus non ipsi Sancti, sed Dei crucentum sacrificium offeratur: ut ea celebrare & Deo pro illorum victoriis gratiantur, & nos ad imitationem talium virtutum, & palmarum, eodem in auxilium nostro, excitentur. Excitat enim ad virtutem Dei cultum memoria illorum, qui in celluere. Nec est, quod Hagiomachia & claustra impii, Deo & publicè quietas hominum seductores, mendaci & blasphemore effutiant, nos simulacra colere, maniacorum, qui dolis suis, quæ non erant, in lapides, argentum & aurum, operantur hominum, quibus erant autres os, res, manus, pedes, non tamen loquebantur audiebant, non videbant, non odorabantur, ambulabant, juxta Regum Deorum Psal. 113. qui inquam, idolis talibus buebant divinitatem, iis supplicantes, fito, illa adorantes, victimas cedentes, men fabros, qui illa fecerant, contemnit ait Seneca, in *Moralibus*, cuius fragmentum refert Lactant. lib. 2. *Divin. instit.*, cap. 1. nos nihil divinitatis iis attribuitur, nec edocemur, cultum latræ soli Deimus, illique soli debet agnoscamus, cemus: dulæ tantum cultu Sancti quentes, arque imagines honorant tantum, quia representent ipsum Deum nobis crucifixum, & Sanctarum eius & gesta. Edocti enim sumus Carthago, cemur indies, quod secundum vulgare siculum:

*Hoc Deus est, quod imago docet, (sicut ipse)
Hanc videas, sed mente colas quæ ipsa.*

Si quid in imaginum veneratione & superstitionis per simplicitatem aut demeritum irreperit, hoc omnino tollendum, districtè mandatum est Episcopis, & tendendum, ne quid inordinati, profani & honesti circa illas depingendas apparet.

Con. Trident. Sess. 25. de invocat. & venerat. *Sancti*. Ut abutulum frustra culpantes, usum abominentur ineptissimè nostri sectarii: qui sciant nos memorie causa imagines Sanctorum habere, eo modo, quo veteres Romani parentum suorum imagines in Thecis servabant & quidè fumosas, ad excitandos scilicet animos suos ad virtutis eorum imitationem. Pulcher locus est apud Salustium de bello Inzurb. in pr. quem ethnicum licet audiant isti novatores, qui sacros & Christianos audire tenuerunt: Sapè, inquit, *audivi* Maximum, P. S. i. j. onem, praterea civitatis nostrae praefatos viros solitos ita dicere, cum majorum suorum imagines intuerentur, *vehementissimè sibi animum ad virtutes accendi: scilicet non ceram illam, neque picturam tantam vim in se habere, sed memoria rerum gestarum eam flammam egregiè viris in pectore crescere, neque sedari, quam virtus eorum famam atque gloriam adaequaverit*. Si ita propter gloriam hanc mundanam & perituram illos excitantur imagines, quidni nos excitent, propter gloriam perpetuam.

7 Non rectè obijciunt nobis sectarii primum Decalogi præceptum, *Non facies tibi sculptiles*, subiungitur enim, *ut adores illud*, cultum scilicet latræ attribuendo, quem minimè iis attribuimus, tantum deferentes cultum dulciæ, uti expressum eam. *Venerabilis 28. de consec. dist. 3.* quem ne ipsi quidem deferre dignantur. Nec malè, cum eorum imitari exempla nolint, sed potius per fas, per nefas ad quævis ferri, sacra profanis miscendo, ut docet experientia, quasi non foret Deus. Mirum, quam multum sibi placeant in statuto Concilii Eliberitani, quod habet non esse adorandas imagines, & quo reprobatur etiam picturæ, *can. 36.* nam illud tantum est Provinciale, per paucos celebratum, & dubiæ fidei, cum illius temporis & loci Scriptores imaginaibus adversantes ejus mentionem non fecerint, quam non neglexissent, si bonæ fidei fuisset. *Baron. i. Annal. an. 57. num. 120.* Ad Francofurtiense Conc. quod attinet, quo damnatur septima Synodus Generalis, quæ admittebat cultum imaginum, non est approbaturum quo ad eam partem, imò reprobaturum ab Hadriano Pont. Bellarmin. *tom. 1. de Concil. lib. 1. c. 7.* in his Quædam ad duo Concilia sub Leone III. & Constantino Coprobymo Imp. Iconoma-

chis, non Concilia, sed conciliabula fuere, in quibus impiorum Imp. dominabatur volugas, non ratio aut Spiritus sanctus, ut merito fuerint reprobata.

TITULUS XLVI.

De Observatione Jejuniorum.

SUMMARIUM.

1. Jejuniorum usus in Ecclesia Catholica.
2. Jejunium Quadragesimæ, & quatuor Temporum.
3. Obligant hac subreatu mortali.
4. Nisi parvas materia excuset.
5. Jejunia peculiaris loci quos obligent.
6. A quibus abstinentiam.
7. Die Dominica non jejunandum.
8. A jejuniis minoribus quos excuset.
9. Non excusat at as illa professos juniores.
10. Senium quando & quos excuset.
11. Causa alia excusantes à jejunii observatione.
12. Refectio una de die quando sumenda.
13. Refectio uncula Vesperina.
14. An ea prandii tempore uti liceat, prandio dilato in vespeream?
15. Jejunium naturale SS. Eucharistia pramittendum.
16. Jejunium Vigiliarum.

AD placandum divinum numen orationes & jejunia valere, tenet Catholica Ecclesia, nec est ambigendum nisi iis, quibus opera bona displicent. Strictè ea observantur Judæi, ut videre est apud Baron, *Tom. 1. Annal. an. 34. num. 154. & seqq.* Apud Gentiles quoque in usu fuisse, ad divinum numen placandum, tradit Halicarn. *lib. 1. Uffel. ad Covar. 4. Var. c. 20. n. 6.* Observavit & Ecclesia ab ortus sui initio strictissimè, ut patet Act. 13. ubi dicitur. *Jejunantibus autem illis, &c.* Ut curandum non sit Catholicam Ecclesiam trideri hac in parte à reprobi sensus hæreticis, quibus omnia gratiora, quam opera pia carnem mortificancia, quibus divinum placetur numen, Quæ tamen verè illi digni, quod cum jesuino di Ecclesie statuta per plurima sæcula observata abjiciant, tamquam hominum inventa subjiciant, tamen se mandatis perditissimorum quorum-